

Universitat
de les Illes Balears

TREBALL DE FI DE MÀSTER

LES XARXES SOCIALS A L'AULA. PROJECTE INNOVADOR PER TREBALLAR LES ASSIGNATURES DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA A TRAVÉS DE TIK TOK

Maria Dabén Florit

Màster Universitari de Formació del Professorat

(Especialitat/Itinerari de Geografia i Història)

Centre d'Estudis de Postgrau

Any Acadèmic 2020-21

LES XARXES SOCIALS A L'AULA. PROJECTE INNOVADOR PER TREBALLAR LES ASSIGNATURES DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA A TRAVÉS DE TIKTOK.

Maria Dabén Florit

Treball de Fi de Màster

Centre d'Estudis de Postgrau

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2020-21

Paraules clau del treball:

Xarxes socials, innovació, educació, TikTok

Nom Tutor/Tutora del Treball

Susana Febrer Cardona

Resum

L'aplicació de Tik Tok ha esdevingut en els últims dos anys una de les més populars entre les persones joves. El present treball planteja un projecte innovador en el qual emprar-la a l'aula per crear contingut audiovisual relacionat amb la geografia i la història, utilitzant així aquesta xarxa social com a eina educativa per desenvolupar les competències i continguts establerts pel currículum d'una forma més participativa per l'alumnat.

ÍNDEX

0 - Introducció	5
1. Definició	6
1.1 Justificació i contextualització.....	7
1.2 Objectius del treball.....	9
2. Marc teòric	9
2.1 L'ús de les xarxes socials com a eina educativa. El cas de TikTok.....	10
2.2 Metodologia i estratègia didàctica.....	12
3. Projecte d'innovació educativa: Historik	15
3.1 Dades del projecte.....	16
3.2 Contextualització de la cadena de valor.....	17
3.3 Metodologia docent.....	18
3.4 Competències clau treballades.....	19
3.5 Activitats proposades i criteris d'avaluació.....	20
3.5.1 Exemples d'activitats per a cicles educatius.....	26
3.5.2 Proposta de rúbrica de coavaluació.....	26
3.6 Recursos necessaris i entitats col·laboradores	27
3.7 Accions de projecció i difusió.....	28
4. Proposta de temporització del projecte	28
4.1. Temporització del seguiment	28
4.2 Altres propostes	29
5. Activitat pilot: experiència amb un grup real	30
5.1 Dades del grup i contextualització.....	30
5.2 Activitat proposada i criteri d'avaluació.....	31
5.3 Recursos.....	33
5.4 Execució de l'activitat.....	33
5.4.1 Presentació de l'activitat al grup.....	33
5.4.2 Desenvolupament de l'activitat.....	33
5.4.3 Entrega dels vídeos.....	35
5.5 Anàlisi dels resultats obtinguts.....	35
5.6 Propostes de millora.....	36
6. Conclusió	37
7. Referències bibliogràfiques	38

8. Bibliografia i webgrafia consultada.....	39
9. Annexes. Material de suport utilitzat en l'activitat pilot.....	41

Introducció

En l'actual societat de la informació, on Internet i les TIC han penetrat ràpidament i intensament en les aules, es fa palesa la necessitat de trobar noves estratègies educatives per a treure'n el màxim benefici.

Aquest treball és una proposta per a treballar les competències comunicatives i digitals en l'assignatura d'Història. Té l'objectiu de contribuir a l'alfabetització mediàtica a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO) utilitzant les xarxes socials per a vehicular els continguts d'aquesta matèria. D'aquesta manera, com s'explica més endavant, es vol no només trobar noves formes d'enfocar aquesta assignatura, que tradicionalment s'ha explicat amb classes magistrals, sinó també que el mateix alumnat prengui consciència de les eines digitals i com utilitzar-les en el seu aprenentatge de forma creativa.

Això es concreta en les següents pàgines amb la definició d'un projecte d'innovació educativa, anomenat Historik, de divulgació de continguts de geografia i història a través de les xarxes socials, inicialment amb TikTok.

El treball es divideix en una part més abstracta, amb la justificació i marc teòric del qual parteix el projecte, i la proposta pròpiament, en què es defineix dita proposta, el seu públic, els objectius, la metodologia docent, objectius, estratègies, activitats i recursos necessaris per a dur-lo a terme.

En una segona part del treball s'explica l'execució d'una activitat amb l'aplicació de TikTok duta a terme amb el grup de 2n d'ESO B (IES Josep Maria Quadrado de Ciutadella, Illes Balears), amb el qual he dut a terme les pràctiques del màster de Formació del Professorat, i que serveix de prova pilot per a plantejar propostes de millora i noves formes d'enfocar l'ús d'aquesta aplicació en les classes d'Història.

1- Definició

Des de la popularització de les primeres xarxes socials com Facebook o Twitter al final de la primera dècada dels 2000, la diversitat d'aquest tipus d'espais digitals on interactuar ha anat fluctuant i augmentant a mesura que Internet es feia també més accessible a la majoria de la població.

En el present treball es proposa introduir la xarxa social TikTok com a eina per a treballar competències, habilitats, valors i continguts relacionats amb les matèries de Geografia i Història a ESO i batxillerat.

Però, què és una xarxa social i com pot ser útil a les aules?

El terme *xarxa social* va ser utilitzat d'una manera sistemàtica per l'antropòleg J. A. Barnes a la segona meitat del segle XX per estudiar els patrons dels llaços formats entre persones, com s'explica a *Xarxes socials als centres? Experiències a les Aules* (Pinya i Salomó, Carmina i altres, 2016).

Posteriorment el concepte de xarxa social es va adaptar a diversos contextos i disciplines i actualment es podria definir com "una estructura social formada per un conjunt d'actors (siguin individus o organitzacions) que estan connectats entre ells per algun tipus d'interdependència".

De fet, una xarxa social podria ser explicada com "nodes", en què "cada individu es presenta i es relaciona amb altres, mostrant situacions de la vida quotidiana a través de la comunicació i interacció". Cada node té una particularitat formada de les "característiques personals dels individus que busquen unir-se a altres per a potenciar les seves qualitats, identificar-se i així construir una xarxa amb altres nodes o individus que els signifiqui seguretat i plaer segons allò que necessiten i que els motiva per construir les identitats a la xarxa en un context determinat". (Pérez Alcalá i Altres, 2015).

Actualment fem el concepte *xarxa social*, per una banda, per referir-nos a conjunts de relacions entre membres de sistemes socials a diverses escales, des d'àmbits reduïts a àmbits globals, i per altra, de forma més quotidiana, el terme *xarxa social* s'identifica en el nostre imaginari amb quelcom virtual, amb una plataforma o estructura formada a Internet per persones o organitzacions que es connecten a partir d'interessos o valors comuns.

Les xarxes socials són una mostra més de com el ritme de vida actual i la ingerència cada cop més profunda de l'ús dels telèfons intel·ligents i d'internet com a eina d'informació i

comunicació diària ha canviat la forma que tenim de relacionar-nos entre nosaltres. En les últimes dues dècades aquesta progressiva transició cap al món virtual ha repercutit també, com veurem a continuació, en les formes d'aprenentatge.

En aquest sentit, en l'àmbit de l'educació observem també algunes de les possibilitats que ens brinden les xarxes socials com a eines d'aprenentatge de continguts tant conceptuals com procedimentals o actitudinals.

A continuació, exposarem els tipus de xarxes socials existents actualment i com poden ser útils les xarxes socials a les aules per, en l'apartat següent, centrar-nos en la xarxa social de recent aparició TikTok i com es s'utilitza de forma didàctica.

1.1 Justificació i contextualització

La major part de les xarxes socials existents són d'accés públic, com també ho és TikTok, la xarxa social de vídeos breus en la qual se centra aquest treball i sobre la qual donarem més detalls en l'apartat 2.

En aquesta aplicació es creen vídeos de màxim de 60 segons que es poden editar en la mateixa plataforma. Es caracteritza per ser molt senzilla per comunicar missatges i pel seu caràcter lúdic, tant pel que fa a l'hora de crear continguts (hi ha una gran varietat d'efectes, filtres i sons inclosos), com pel que fa a la seva visualització, ja que per la seva brevetat resulten molt dinàmics i fàcils de consumir. Això ha permès la ràpida popularització d'aquesta xarxa social en un temps rècord i brindar, també, la possibilitat de divulgar contingut de tota mena, dins del qual també es troba el contingut del currículum escolar o acadèmic. Com veurem més endavant, existeixen perfils en aquesta xarxa social en què professors i professores de matèries diverses s'encarreguen d'explicar continguts de les seves assignatures de forma entenedora i dinàmica, utilitzant aquesta aplicació com una eina més de l'ensenyament. Així i tot, actualment l'experiència de crear continguts de TikTok dins l'aula amb l'alumnat és inexistent o escassa i, per tant, segueix sent un repte per experimentar i, en conseqüència, justifica la proposta d'innovació educativa que es desenvolupa en els apartats 3, 4 i 5 del present treball.

Però per què hauria de ser important incloure les xarxes socials digitals en el procés d'aprenentatge?

Diversos autors coincideixen en les grans possibilitats de gestió de la informació que tenen les xarxes socials i les oportunitats que brinden per enfortir el coneixement i el procés d'aprenentatge. Es ressalta que els microespais de la web 2.0 són de gran valor educatiu, ja que permeten als participants compartir les seves feines, coneixements i

ajudar a la resta d'acord amb la seva experiència, convertint aquests espais virtuals en centres per a la interacció i la comunicació (Pérez Alcalá, M. I Altres, 2015).

Sovint en els centres educatius s'entra en contradicció entre el que l'alumnat es troba dins i fora de l'institut. En el centre educatiu normalment la vida digital està prohibida o restringida, mentre que fora de l'aula cada cop comprèn més espais de la vida quotidiana. D'aquesta manera "un dels objectius que ens hem de marcar com a docents és preparar el nostre alumnat per ser competent en el món actual i en el context actual" i això demana vincular els centres educatius amb la realitat exterior que, en aquest cas, passa per l'ús de les TIC i les xarxes socials digitals.

Entre les raons per les quals acadèmics, com els que formen part dels Equips ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, defensa incloure les xarxes socials digitals al dia a dia del centre, destaquen (Pinya i Salomó, Carmina i altres, 2016):

- Són una forma d'aprendre fent, ja que parteixen d'una situació d'assaig i error que converteix a la persona en agent actiu del seu aprenentatge.
- L'aprenentatge és social i es pot donar en qualsevol moment.
- Contribueixen a l'alfabetització digital, una de les competències essencials avui establertes als currículums educatius.
- L'aprenentatge transcendeix l'aula, ja que es pot accedir a la xarxa social digital en qualsevol lloc i a qualsevol hora.
- Involucra en l'aprenentatge a familiars, amics i experts, perquè permeten intercanviar coneixements, experiències, etc., amb altres agents i així es posa en pràctica la idea que l'aprenentatge no només es dona a l'escola o a l'institut, sinó que també l'alumnat té l'oportunitat d'aprendre d'altres persones i organitzacions del seu voltant.

Per últim, però no menys important, treballar amb xarxes socials fa a prendre consciència que la nostra forma d'actuar en aquests espais virtuals té conseqüències també en la vida real. Guiar a l'alumnat a l'hora de construir la seva identitat digital i a entendre quines són les repercussions de penjar un tipus o altre de contingut també entra dins l'àmbit de l'alfabetització digital i al treball de la competència digital, tan necessària avui.

A més a més, la cooperació i la col·laboració són processos essencials per activar les xarxes socials i traslladant-les a les aules es pot potenciar també els avantatges del treball en grup i altres metodologies didàctiques que s'explicaran més a fons en l'apartat 2.2.

1.3 Objectius del treball

Vist aquest context en el qual ens trobem, els objectius del següent treball per abordar l'ús de les xarxes socials digitals a l'aula es podrien definir com:

1. Presentar les xarxes socials a les quals l'alumnat té accés i analitzar quin ús se'n fa actualment a les aules.
2. Dissenyar activitats dinàmiques amb la finalitat de generar material de qualitat sobre els continguts de la matèria d'Història per fer-ne difusió a les xarxes socials.
3. Introduir les xarxes socials (públiques i privades) per a l'ús educatiu a les aules per tal que l'alumnat comprovi l'ús pedagògic que tenen.
4. Fomentar l'existència d'alumnat a les xarxes socials amb continguts culturals i històrics a fi de contrarestar la presència de vídeos de continguts diversos i de mala qualitat.
5. Fomentar l'educació a partir de la realitat dels joves d'avui dia.

2. Marc teòric

Abans de res, hem d'aclarir que quan parlem de xarxes socials en l'educació, es pot partir de tres perspectives diferents:

1. Aprendre amb xarxes socials, és a dir, els aprenentatges que es porten a terme tant en l'educació formal com no formal.
2. Aprendre a través de xarxes socials, és a dir, l'aprenentatge autònom i independent que poden dur a terme l'alumnat.
3. Aprendre a viure en un món de xarxes socials, de manera que a l'aula es doni informació i es treballi la consciència sobre els avantatges però també els perills a les xarxes socials i com fer-ne un ús responsable.

En la nostra proposta ens centrarem més aviat en la primera, sense entrar en les discussions existents sobre si l'alumnat fa o no un bon ús de les xarxes socials com a eina educativa. I és que si bé la introducció de les xarxes en l'educació és relativament recent, el debat entre detractors i entusiastes de les xarxes socials és ben viu entre el professorat. En aquest document, no l'abordarem, ja que no està dins els objectius valorar si les adolescents en fan un bon ús més enllà de les seves possibilitats educatives, però sí que donarem algunes dades sobre quines són les xarxes socials existents i com les utilitzen l'alumnat per poder fer una proposta educativa adient.

Per començar, cal tenir en compte que, segons dades de Statista, al 2018 hi havia 2.000 milions d'usuaris al món en alguna xarxa social. A Espanya, segons IAB, aquell any un

86% dels internautes d'entre 16 i 65 anys utilitzaven alguna xarxa, cosa que equival a més de 19 milions d'usuaris (MGS, 2018). La majoria d'ells eren *millenials*, és a dir, nascuts entre 1980 i 1995. Aquesta primera generació, que ha crescut rodejada d'aparells electrònics, era fins ara la més present a les xarxes, encara que progressivament està sent relegada per la generació Z, és a dir, la que va néixer entre la segona meitat de la dècada dels 90 i la primera dècada de 2000,. A més a més, en breu entrarà en joc d'Internet la generació Alfa, és a dir, la que ha nascut en els primers anys de la dècada de 2010, que aviat començarà a introduir-s'hi.

Les principals accions que realitzen a les xarxes les adolescents d'avui, tenen molt a veure amb allò visual, ja que la majoria les utilitzen per pujar fotos, enviar missatges, comentar fotografies i etiquetar gent. També les empren, encara que menys, per a buscar o descarregar informació o per jugar a jocs interactius.

Pel que fa a l'oferta de xarxes socials digitals, és molt àmplia i existeixen diversos mètodes per estudiar l'estructura, l'evolució i la funcionalitat de cada xarxa. La majoria té enfocaments mixtes i està oberta a adaptar-se i transformar-se depenent de les necessitats dels usuaris que formen la xarxa social. Segons l'Observatori Tecnològic del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport del Govern Espanyol (2012), es poden classificar de diverses formes, principalment entre:

- **Xarxes socials horitzontals.** Es caracteritzen per no tenir una temàtica definida, no tenen un propòsit concret i estan dirigides a un públic general. Entre elles destacarien Facebook, MySpace, Google + o Badoo.
- **Xarxes socials verticals,** que tendeixen a l'especialització i estan centrades en un tema concret. En aquest cas es podrien dividir per temàtica (professionals, com LinkedIn; sobre identitat cultural; d'aficions, de moviments socials, de viatges...) o per l'activitat que duen a terme. En aquest últim cas es podrien dividir entre les de *microblogging* (les més populars serien Twitter o Tumblr), xarxes socials de jocs com Haboo o World of Warcraft, i d'altres relacionades amb l'intercanvi d'objectes.

Per últim, existeix una classificació de xarxes socials segons el contingut que s'hi comparteix: fotos (Flickr o Pinterest), música (Spotify o Grooveshark), vídeos (Youtube, Vimeo o Dailymotion), xarxes dedicades a l'intercanvi de documents o presentacions (Scribd, Slideshare o Slideboom) i xarxes sobre notícies (Menéame) o sobre lectura (Wattpad o Falsaria).

Les preferides per les generacions més joves són les que tenen a veure amb compartir imatges, com Instagram o Facebook i TikTok, en la qual ens centrarem i que, com ja hem dit, ha tingut un gran impacte, sobretot a partir de 2019.

2.1 L'ús de les xarxes socials com a eina educativa. El cas de TikTok.

TikTok (abans coneguda com a musical.ly) té el seu origen el 2016 i el seu creixement en nombre d'usuaris i d'activitats ha estat espectacular des de llavors. Si bé el febrer de 2017 ja comptava amb 66 milions d'usuaris actius diaris i l'octubre de 2018 va superar els 130 milions (ICONO, 2020), amb la crisi de la COVID-19 i el confinament obligatori, el seu ús s'ha disparat, especialment entre els joves, que han vist en aquesta aplicació una forma d'expressar-se i entretenir-se superant la barrera física a la qual es veien obligats durant l'aïllament per raons sanitàries.

Però, què és realment TikTok? Com funciona? A qui va dirigida?

Segons la seva web, aquesta aplicació està destinada a persones majors de 13 anys i entre els seus serveis es troben els de "crear, publicar i compartir vídeos de format breu i consumir vídeos que altres usuaris han creat", així com "interactuar amb aquests vídeos i amb altres usuaris". Això es tradueix en què l'usuari no només pot gravar i importar vídeos i editar-los, sinó que també pot utilitzar contingut d'altres vídeos (sons, efectes, imatges, etc.) de la plataforma per crear-ne de propis, a més de compartir-los per altres xarxes socials (Instagram, Facebook, Twitter...), afegir comentaris, crear vídeos conjuntament amb altres usuaris amb opcions de doble pantalla o fer retransmissions en directe.

Aquest gran ventall de possibilitats tant de producció i postproducció de vídeos com d'interactuació amb altres usuaris sumat al caràcter lúdic i dinàmic de la plataforma ha fet que esdevingui una de les principals formes d'entreteniment i interacció entre els joves. De fet, segons dades de la plataforma, fins a finals de 2018 més del 50% dels usuaris tenia menys de 24 anys i dit percentatge pujava fins a quasi el 75% si s'ampliava fins als 30 anys (Gil, F. 2019), cosa que demostra el gran interès del públic juvenil per aquesta aplicació.

Aquest tall generacional en la xarxa social ha fet que moltes persones que es dediquin a la docència hagin vist l'app com un espai que els brinda l'oportunitat de connectar amb el seu alumnat d'una altra forma i que esdevingui així no un enemic sinó un aliat per a ajudar-los a difondre coneixements i repassar conceptes que es treballen a l'aula en un altre format.

A TikTok s'hi troben docents de pràcticament totes les especialitats (anglès, matemàtiques, llengua catalana, llengua castellana, geografia i història...), que creen contingut relacionat amb allò que expliquen a l'aula. S'escullen aquells conceptes difícils o que poden ser enrevessats per l'alumnat i s'adapten al format de TikTok, que fa que siguin explicats de forma breu, dinàmica, concreta i concisa.

Per accedir a aquest tipus de píndoles o de classes virtuals l'usuari pot, o bé seguir els comptes dels docents que els resultin interessants o útils, o bé entrar al hashtag #Edutok proposat per la mateixa plataforma TikTok amb l'objectiu de fomentar l'aprenentatge (Amar, D. A., 2020).

En el cas que ens ocupa, és a dir, de l'especialitat de Geografia i Història, actualment destaquen els perfils següents:

- @Elprofesorinquiato. És Juan Jesús Pleguezuelos, també autor del llibre sobre docència *Los 10 hábitos del estudiante exitoso*, i que compta amb més de 32.700 seguidors a la xarxa social.
- @el_de_sociales, del professor Paco Pajuelo, que genera continguts sobre Geografia i Història a secundària a TikTok i també a Instagram. Destaca per incentivar la curiositat i l'interès dels estudiants.

També hi ha alguns experiments recents de l'ús de TikTok per a representar personatges històrics de manera informal per part d'alguns estudiants, sobretot d'Estats Units, quelcom que els resulta tant engrescador com educacional (Strapiegel, L. 2019). No obstant això, la idea d'implicar l'alumnat en la creació de contingut, és un terreny, com hem dit, sense explotar que, per això mateix, es proposa en la segona part d'aquest treball.

2.2 Metodologia didàctica

Si el mètode didàctic decimonònic a l'escola consistia en les classes magistrals, en què el professorat era l'emissor del discurs i l'alumnat adoptava una actitud passiva, simplement de memorització i acceptació del contingut, la introducció de les TIC en l'educació ha promogut un canvi de 180 graus en les estratègies educatives.

La inclusió de les TIC i de noves formes d'ensenyament, ha fomentat les metodologies operatives i participatives, és a dir, la implicació de l'alumnat en una operació d'aprenentatge, mentre el professor es posiciona com a facilitador d'aquest procés (Luri, G., 2020).

Això ha significat l'adopció de nous rols, tant per part de l'alumnat com per part del professorat i ha modificat les formes de comunicar-se i interactuar, tant dins com fora de l'aula.

En la taula següent, extreta de "Redes sociales en Educación y propuestas metodológicas para su estudio" (Pérez Alcalá M., i Altres, 2015), es presenta un resum dels rols que assumeixen ambdues parts:

Rol del alumno	Rol del profesor
Papel activo en toma de decisiones	Guía de procesos de aprendizaje
Autogestivo en su formación	Impulsor de situaciones educativas
Gestor de la información	Apoyo para la organización del trabajo
Usuario intenso de herramientas tecnológicas	Medio para la transferencia de conocimiento
Explotador de mecanismos de comunicación	Estratégico para apoyar a los alumnos

Com es pot observar, l'ús de les TIC, que inclou les xarxes socials digitals, passa per un rol més actiu de l'alumnat, ja que aquestes eines permeten accedir a la informació d'una forma més autònoma i ajuden a crear processos de participació i col·laboració entre l'alumnat més eficients en el procés d'aprenentatge.

Tot això coincideix, de fet, amb el paper que assumeixen tant professorat com alumnat en metodologies operatives que descriu Gregorio Luri (2020). No ens estendre'm a desenvolupar en aquest treball per manca d'espai, però sí que dona pautes suficients per a concloure que la utilització de les xarxes socials digitals a l'aula, l'alumnat pren un paper actiu en la presa de decisions i és l'encarregat d'autogestionar la seva formació i la informació a la qual té accés, mentre que el professorat queda com a guia del procés d'aprenentatge i un suport al qual consultar tant pel que fa a l'organització del treball com pel que fa a com accedir al coneixement. D'aquesta manera, les xarxes socials esdevenen una eina didàctica molt útil i enriquidora, ja que "els alumnes i professors poden adoptar diversos mecanismes de treball i formes de comunicar i interaccionar per arribar als objectius d'aprenentatge" (Pérez Alcalá i Altres, 2015).

Entre les estratègies educatives que afavoreixen les xarxes socials a l'aula destaquen l'autoaprenentatge i el treball col·laboratiu. A més, com assenyalen Pérez Alcalá i alt. (2015), les xarxes socials incrementen la motivació, afavoreixen el rendiment acadèmic, potencien el pensament crític i milloren la retenció del que aprenen, ja que, entre altres coses, parteixen d'una implicació més forta per part de l'alumnat, com ja hem dit, i un

procés d'aprenentatge més horitzontal, que passa per la col·laboració entre l'alumnat. En aquest sentit, Hernández (citada per Pérez Alcalá i Altres, 2015) considera que les xarxes socials són eines "constructivistes", ja que conformen grups que poden interaccionar entre si i amb el professorat, amb "la possibilitat de compartir una quantitat il·limitada de recursos, com sons, imatges i documents".

Per tot això, es considera que les xarxes socials poden ser, com a mínim, un bon complement per a aprendre des de la metodologia participativa. En els pròxims apartats desenvoluparé una proposta per a treballar-la a través de la xarxa social TikTok, establint pautes de treball, amb algunes condicions per extreure'n el màxim benefici.

A part de la descripció del projecte innovador en si que s'exposarà a continuació, crec adient assenyalar algunes pautes generals per treballar amb xarxes socials digitals a l'aula, independentment de la naturalesa de la xarxa o del contingut treballat. I és que hi ha alguns aspectes a tenir en compte a l'hora de publicar qualsevol contingut a la xarxa, com poden ser la veracitat, el dret a la privacitat, la identitat digital, el respecte o la responsabilitat sobre el contingut publicat. En aquest sentit, la següent taula (Equips ICE, UAB) pot ser molt útil tant pel personal docent com per l'alumnat abans d'iniciar qualsevol treball amb xarxes socials digitals i que es podria tenir en compte també per a implementar el projecte Historik, descrit en les següents pàgines:

PRIVACITAT	Si hi ha alguna cosa que a mi no m'agradaria que els altres publiquin de mi, tampoc els agrada que jo ho faci. Cal vetllar per la privacitat personal i la dels altres procurant de no violar mai la intimitat si no es té el permís per publicar un contingut.
RESPECTE	Les opinions dels altres són tan valuoses com les meves. Puc estar-hi o no d'acord, i si ho crec oportú, de forma respectuosa, puc contestar i establir una conversa, però mai fora de to. Cal tenir un mínim de coneixement de la netiqueta.
CIVISME	La publicació d'insinuacions o de mentides i suplantar personalitats són actituds considerades èticament reprobables, totalment inètiques i fora de la llei.
LEGALITAT	Quan els continguts que es comparteixen no són propis, cal referenciar-los sempre.
CONTINGUT	Els comentaris i els continguts que pengem a la xarxa tenen repercussió. Abans de dir que alguna cosa ens agrada o de contestar comentaris cal pensar-s'ho dues vegades.

VERACITAT	La veracitat de qualsevol contingut ha de ser comprovada abans de compartir-lo. Cal ser conscient que el fet que esdevé viral no sempre conté informació certa.
TIPOLOGIA TEXTUAL	Els símbols, tipus i formats d'escriptura que complementen o supleixen el llenguatge no verbal són importants en el món digital, ja que podem transformar el significat del missatge i fer-lo agressiu per al receptor en cas de no dominar el codi.
RESPONSABILITAT	La sensació d'anonimat, de desinhibició i d'impunitat que ens donen les XSD no ha de servir per tenir actituds individuals i irresponsables. Cal tenir present que darrere d'un dispositiu digital sempre hi ha una persona.
FORTALESES	Les XSD potencien els valors de col·laboració, cooperació i solidaritat si s'utilitzen correctament.
IDENTITAT	Tot el que fem o no fem ens defineix i construeix la nostra reputació i la nostra identitat digital. Per això cal cuidar-la.

3. Projecte d'innovació educativa: Historik

Historik és un projecte de divulgació de la història a través de les xarxes socials inicialment amb TikTok. Aquesta aplicació mòbil, que va néixer a la Xina l'any 2016, s'ha tornat molt popular en l'últim any a Europa, especialment entre els joves.

L'aplicació mòbil de TikTok permet als usuaris crear vídeos curts amb ells mateixos, normalment amb música de fons i filtres, que es poden editar. També es pot agregar so i, encara que això sigui molt utilitzat per crear continguts musicals o d'humor i la seva popularitat hagi ajudat a difondre rumors o informació no contrastada, també existeixen usuaris que l'empren per divulgar continguts seriosos i de rigor amb un estil informal o més creatiu que l'apropen al públic general. És el cas de farmacèutics, metges, polítics, però també investigadors, divulgadors o professors de matemàtiques, llengües o, en el cas que ens ocupa, ciències socials, específicament d'Història.

Amb Historik el que es planteja és donar la volta a aquesta idea i que sigui l'alumnat que produeixi continguts audiovisuals creatius relacionats amb la història a través d'un compte de TikTok especialment pensat per aquesta iniciativa i cogestionat entre professorat i alumnat.

En les següent pàgines es proposa Historik com un projecte de caire interdisciplinar, que tracti contingut sobre geografia i història, però que alhora serveixi per a desenvolupar continguts i competències clau comunes, com les relacionades amb la llengua, l'esperit emprenedor, l'alfabetització digital o la consciència cívica i social.

3.1 Dades del projecte

3.1.1 Motivació per a l'elecció:

La popularitat de TikTok entre els joves, que són el 41% dels seus usuaris, és un dels motius principals que ens fan elegir aquesta aplicació per involucrar l'alumnat en la difusió de contingut històric. Segons dades de la companyia, a més, el 90% d'ells empra l'aplicació diàriament, de manera que resulta molt atractiu poder utilitzar aquesta eina per a vehicular els continguts de l'assignatura d'Història i emprar-la per treballar les competències tant lingüístiques com digitals, socials i culturals.

3.1.2 Etapa educativa proposada: 3r, 4t d'ESO i 1r de batxillerat.

L'edat mínima per utilitzar TikTok és de tretze anys, segons s'especifica a la seva pròpia web. Per tant, en termes legals es podrien iniciar projectes amb aquesta eina a partir de 2n d'ESO. Així i tot, a causa de la complexitat de la feina autònoma i la coordinació del grup que implica el projecte Historik, consider més adient aplicar-lo a partir de 3r d'ESO, ja que en aquest curs l'alumnat ja té una major maduresa i ha adquirit tota una sèrie de competències, tant digitals com culturals i socials, que li permetran afrontar millor les diverses tasques que impliquen desenvolupar aquest projecte.

Pel que fa a batxillerat, en el present treball s'ha optat per plantejar la proposta únicament pel primer curs, per l'assignatura d'Història del món contemporani, ja que l'assignatura de segons curs, Història d'Espanya, està molt enfocada a les proves PBAU i implicar l'alumnat en aquest tipus de projectes implica pujar la càrrega de feina a casa i causar-los un estrès innecessari.

3.1.3 Professorat responsable del projecte:

- Professorat del departament de Geografia i Història.
- Professorat de Tecnologies de l'Informació i la Comunicació.
- Professorat del departament de Llengua i Literatura Catalana.
- Orientador/a educativa.
- Coordinadora pedagògica.

Cal aclarir que es tracta, inicialment, d'un projecte el contingut del qual té a veure amb el currículum de Geografia i Història. Per tant, la major part d'hores lectives que ocuparà serà en aquesta matèria, els continguts sobre els quals tractaran els vídeos produïts tindran a veure amb la geografia o la història. Tot i així, es proposa aprofitar la relació amb altres assignatures com poden ser TIC i català per a desenvolupar algunes competències clau com la competència lingüística, digital, matemàtica o emprenedora.

Pel que fa al paper del professional de l'orientació educativa, s'encarregarà, com veurem a continuació, de donar suport al professorat i donar pautes sobre el bon ús de les xarxes socials.

3.2 Contextualització de la cadena de valor

3.2.1 Finalitat del projecte

La finalitat del projecte és fomentar l'interès per la història i millorar l'expressió oral de l'alumnat a través de la creació de vídeos creatius sobre història amb l'eina TikTok.

3.2.3. Objectius operatius

- Millorar les tècniques d'expressió oral en català.
- Fomentar el treball autònom.
- Participar de forma cooperativa en la divulgació històrica.
- Aprendre a estructurar un discurs audiovisual.
- Utilitzar les diverses eines i filtres de TikTok per crear els vídeos de forma més creativa, atractiva i divertida.
- Crear sinergies amb altres *tiktokers* per crear nous vídeos sobre continguts d'història.

3.2.3 Estratègies

- Ús dels vídeos per a complementar l'adquisició de continguts relacionats amb la matèria d'història.
- Ús del treball per projectes com a metodologia interdisciplinària i participativa en la qual l'alumne és el protagonista del seu procés d'aprenentatge.
- Utilitzar el procés de preproducció, producció i postproducció dels vídeos per a treballar competències bàsiques, especialment les digitals, socials, artístiques, culturals i lingüístiques relacionades amb les matèries de TIC, Català i Història.

3.3 Metodologia docent

Es proposa una metodologia operativa i participativa, que tenguin en compte les següents condicions, descrites per G. Luri (2020), per extreure'n el màxim benefici:

- La recerca de la motivació per part de l'alumnat a través de la lliure elecció del contingut, fent que una part del treball resulti Voluntari i alhora engrescador.
- Establir un aprenentatge operatiu, és a dir, aprendre fent.
- Motivar a través del repte, és a dir, estimulant la participació amb dificultats assequibles.
- Cultivar el treball autònom, aplicant coneixements apresos.
- La creació d'un contingut propi, que deixi empremta personal i motivi a l'alumnat a descobrir el fruit del seu esforç.
- I per últim, dur això a terme a partir del seguiment d'un pla de treball.

3.4 Competències clau treballades

Entre les competències clau del currículum de Geografia i Història d'ESO (CAIB, 2020) treballades a través del projecte destaquen:

-La comunicació lingüística:

Ús de vocabulari adequat a través de l'escriptura dels guions i de la pràctica oral; ús del diàleg per a resoldre conflictes en el treball col·laboratiu.

-La competència matemàtica i científica:

Coneixements relacionats amb la història de la Terra i aplicació del mètode científic per a dur a terme les tasques del projecte que ho requereixin (observació, hipòtesi i conclusions). També es treballarà la valoració crítica de l'impacte de l'acció humana sobre la Terra i l'ús responsable dels recursos naturals.

-La competència digital:

Emprar les TIC per cercar informació de forma crítica; crear continguts digitals en formats multimèdia i, especialment, audiovisuals (producte final del projecte) utilitzant les eines adients, com les app i programes d'edició; l'ús ètic de les fonts d'informació i, especialment, reconèixer els riscos en l'ús dels recursos tecnològics.

-Aprendre a aprendre:

Motivar-se en el treball i agafar confiança en el criteri propi per tirar endavant el projecte; reconèixer els processos pel propi aprenentatge i adquirir d'estratègies per planificar com resoldre la tasca plantejada, revisar la feina feta i dur a terme l'avaluació del producte final.

-Les competències socials i cíviques:

Comprendre i analitzar la forma de pensar i actuar en les diverses societats del món a partir de la història i la geografia; identificar idees i valors relacionats amb la no-discriminació, els drets humans i la igualtat, entre altres.

-Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor:

Crear guions i productes audiovisuals amb creativitat i imaginació; aplicar tècniques d'anàlisi, organització i gestió, tant quan es treballa de forma individual com en equip; desenvolupament de criteri propi i presa de responsabilitats.

-Consciència i expressions culturals:

Aplicar habilitats relacionades amb raonar i comunicar, així com la sensibilitat i valoració de les obres d'art i dels productes culturals treballades; respectar la diversitat i obrir ponts al diàleg entre cultures i societats.

3.5. Activitats

Durant el curs es proposa crear diversos vídeos seguint la següent dinàmica:

1. Preproducció dels vídeos.

- Creació de grups de tres alumnes per a elaborar un vídeo.
- Escollir la temàtica.
- Recopilar informació sobre el tema escollit.
- Estructurar el discurs, de manera que compleixi els paràmetres d'adequació cohesió i coherència tot adaptant-se al format de TikTok.
- Creació d'un guió o d'un *storyboard* per a la gravació del vídeo.

Criteris d'avaluació

- Adequació, cohesió, coherència i correcció del text.

- Relació del tema proposat amb els continguts d'història, preferiblement ja impartits a l'assignatura o que els complementin.

2. Producció dels vídeos.

- Assaig dels vídeos. Escollir el lloc de gravació, assajar el vídeo i ajustar la llum i elements de gravació, si és adient.
- Gravació del vídeo. Repetició en cas que sigui adient.

Criteris d'avaluació

- Ús de tècniques d'expressió oral per difondre el discurs.
- Adequació del guió a les necessitats de la gravació.
- Creació de sinèrgies o vídeos conjunts amb altres tiktokers, siguin del mateix grup-aula o tiktokers no relacionats amb la vida escolar, però sí que tractin la història en els seus vídeos.

3. Postproducció de vídeos.

- Revisió del vídeo i edició posant els elements visuals (filtres, fons, etc.) o sons (música, renou, so...) que es creguin adients i, si escau, utilitzant els que posa a disposició l'aplicació de TikTok.
- Projecció del vídeo en gran grup i coavaluació del resultat.
- Penjar el vídeo a TikTok a través del compte de l'assignatura.

Criteris d'avaluació

- Creativitat en l'edició del vídeo.
- Utilització d'etiquetes (hashtags) de l'app relacionats amb la història.

3.5.1 Exemples d'activitats per cicles educatius

Donat que no tots els continguts del curs són adients en la mateixa mesura per adaptar-se a les característiques del projecte, em permet fer una petita proposta d'activitat segons el cicle educatiu i els estàndards d'aprenentatge establerts en el currículum educatiu de les Illes Balears, basant-me en allò que estableix la Conselleria d'Educació pel curs 2020-2021 (CAIB, 2020).

3r d'ESO - Geografia (Bloc 2. L'espai humà)

Primer trimestre: Problemes i reptes mediambientals de les Illes Balears

Proposta d'activitat:

L'alumnat, en petit grup, haurà d'investigar sobre un problema i/o repte medioambiental actual a les Balears o a Espanya (escollit d'un llistat suggerit pel professorat) i haurà d'elaborar un vídeo divulgatiu alertant d'aquesta problemàtica i aportant idees per fer-li front.

Respon als següents **criteris/estàndards d'aprenentatge del currículum sobre:**

-Els problemes i reptes del medi ambient a les Illes Balears i a Espanya. Conèixer el seu origen i possibles solucions.

Segon trimestre: El procés d'urbanització i les migracions

Proposta d'activitat:

Explicar en un vídeo el procés d'urbanització d'una de les ciutats amb més població del món, fent referència a quin país es troben i explicant les seves característiques econòmiques.

En el vídeo hauran d'aparèixer conceptes com la densitat de població i una explicació de l'impacte dels fluxes migratoris (ja sigui d'emigració o d'immigració) que hagi patit la ciutat i si estan relacionades amb algun esdeveniment important, crisi econòmica, desastre natural, etc.

Per a dur a terme aquesta tasca es suggereix dividir el grup entre els cinc continents i/o que el professorat adjudiqui directament a cada alumne/a una de les ciutats més poblades del món, de manera que el repartiment sigui equilibrat i no es repeteixin continguts.

Respon als següents **criteris/estàndards d'aprenentatge del currículum:**

-Localitzar al mapa del món els continents i les zones amb més densitat de població.

-Saber situar al mapa del món les ciutats més importants pel que fa a la població i donar-ne dades sobre on es troben i la seva posició econòmica.

-Explicar com les onades migratòries impacten tant en els països d'origen com en els receptors.

Tercer trimestre: Conflictes bèl·lics i factors econòmics i polítics

Proposta d'activitat:

Respondre a la pregunta: "Com estan relacionades les guerres amb l'economia i la política?" amb un vídeo agafant com a exemple un conflicte bèl·lic recent i explicar-lo breument.

En el vídeo s'haurà d'esmentar quins són els interessos polítics i econòmics sobre la zona i com això es reflecteix amb la precarietat i la pobresa de la població. Es recomana utilitzar la imatge d'un mapamundi on s'assenyali l'àrea concreta del conflicte.

Respon als següents **criteris/estàndards d'aprenentatge del currículum:**

- Establir relacions entre les guerres al món i els factors econòmics i polítics que les potencien.
- Donar indicacions sobre com pal·liar les situacions de pobresa.

4t d'ESO - Història

Primer trimestre: Bloc 10. La relació entre el passat, el present i el futur a través de la història i la geografia.

Proposta d'activitat:

Escollir una notícia o fet rellevant de l'últim any i relacionar-lo, amb un vídeo de màxim 2 minuts, amb un o més esdeveniments del passat.

Respon als següents **criteris/estàndards d'aprenentatge del currículum:**

- Reconèixer com influeix el passat en el present i en el futur.
- Establir una comparació entre les revolucions industrials del segle XIX i la revolució tecnològica del segle XXI.

Segon trimestre: Bloc 3. La revolució industrial

Proposta d'activitat:

Reflexiona sobre una de les següents qüestions:

- Quins van ser els aspectes positius i quins els negatius de la primera industrialització a Anglaterra?
- Com va afectar la industrialització a la situació de les dones i els infants?

- Com es va desenvolupar la industrialització a les Illes Balears i a Espanya?

Relacionat amb els següents **critèris i estàndards d'aprenentatge** del currículum:

- Reflexionar sobre el concepte de progrés i què comporta.
- Analitzar els avantatges i inconvenients de la primera revolució industrial a Gran Bretanya, relacionant-la amb aspectes com la situació laboral femenina i infantil a les ciutats industrials.
- Analitzar els canvis econòmics a les Illes Balears i a Espanya deguts a la industrialització i les corresponents repercussions polítiques.

Tercer trimestre: Bloc 5. L'època d'entreguerres

Proposta d'activitat:

Un duo de TikTok de caràcter còmic. Escolliu un personatge de l'època d'entreguerres (1919-1945) cadascun i establiu un diàleg que tingui a veure amb un o més dels esdeveniments tractats.

Relacionat amb els diversos estàndards d'aprenentatge d'aquest bloc, ja que es dona llibertat per triar qualsevol dels continguts.

1r de batxillerat - Història del món contemporani

Primer trimestre: Bloc 2. Les revolucions industrials i les seves conseqüències

Proposta d'activitat:

Escollir un corrent de pensament relacionada amb l'aparició del proletariat i la classe obrera i interpretar un personatge que hi estigui relacionat, sigui històric o inventat.

A escollir entre: socialisme utòpic, socialisme científic, primers moviments obrers, anarquisme, marxisme, comunisme.

Relacionat amb el **contingut:**

El naixement del proletariat i l'organització de la classe obrera: orígens del sindicalisme i corrents de pensament. Els partits polítics obrers.

Respon als següents **criteris/estàndards d'aprenentatge del currículum:**

- Conèixer els aspectes econòmics característics de la revolució industrial del segle XIX i com estan relacionats amb les corrents de pensament obreres.
- Identificar les característiques dels moviments d'associacionisme obrer.
- Establir comparacions entre els corrents de pensament social del segle XIX com el socialisme utòpic, el socialisme científic i l'anarquisme.

Segon trimestre: Bloc 4. La dominació europea del món i la primera guerra mundial.

Proposta d'activitat: Sabies que...?

Exposar en menys d'un minut diverses curiositats sobre com vivien les dones en el període històric escollit amb l'ús d'imatges i comparar-ho amb algun aspecte de l'actualitat o de moments anteriors o posteriors de la història.

Es pot escollir entre la dona en l'Anglaterra victoriana o la dona abans i després de la I Guerra Mundial, vist des de l'àmbit polític, social, econòmic o cultural.

Relacionat amb el **contingut:**

- L'Anglaterra victoriana.
- La Primera Guerra Mundial. Causes, fets i conseqüències del conflicte.

Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge:

- Identificar i explicar les característiques de l'Anglaterra victoriana.
- Analitzar gràfics i imatges de la Primera Guerra Mundial i ser capaç d'arribar a conclusions sobre les seves causes i conseqüències.

Tercer trimestre: BLOC 10. El món actual des d'una perspectiva històrica.

Proposta d'activitat:

Vídeo sense veu en què, a partir d'imatges, sons i elements gràfics, s'expliqui les característiques actuals d'un país hispanoamericà.

En un altre curs o grup es pot canviar de continent, de manera que, de forma ideal, cada grup-classe elaboràs vídeos d'un continent diferent i posteriorment es compartissin, obtenint una informació més completa sobre diversos països del món.

Relacionada amb el **contingut**:

- Europa: repte i unió.
- Situació actual d'Hispanoamèrica i d'Orient Pròxim i Mitjà.
- Àfrica. Magreb, zona subsahariana i zona sud-africana.
- Índia i la Xina. Evolució política, econòmica, social i cultural durant el segle XX.

Respon als següents **critèris/estàndards d'aprenentatge del currículum**:

-Conèixer i explicar l'evolució recent de la política, l'economia, societat i cultura a Amèrica Central i Sudamèrica, així com els seus principals moviments polítics, econòmics, socials i culturals actuals.

-Conèixer i explicar l'evolució recent d'Orient Pròxim i Orient Mitjà i resumir-ne els aspectes econòmics, polítics, religiosos i socials.

-Conèixer i explicar l'evolució recent de països que formen part del continent Africà i distingir-ne les seves característiques pròpies.

-Comparar allò característic de la política, economia, religió i societat dels principals països africans més recent i ser capaç d'establir les semblances i diferències.

-Conèixer i explicar l'evolució de la Xina i l'Índia recent i connectar-ho amb la seva situació política, econòmica, social i cultural actual.

-Establir una comparativa entre els països emergents d'Àsia i Àfrica i ser capaç d'identificar les semblances i diferències.

-Seleccionar, de forma crítica, informació de diverses fonts, ja siguin en paper o digitals, per explicar l'actualitat.

3.5.2 Proposta de rúbrica de coavaluació

Com s'ha dit més amunt, es proposa que sigui el mateix alumnat que avaluï a la resta de companys i companyes. Per això mateix, en la visualització dels vídeos, es duria a terme l'exercici de coavaluació, amb una rúbrica similar a la següent.

Rúbrica de coavaluació

Indica, segons el teu criteri, el grau d'adequació del vídeo a les següents afirmacions:

Afirmació	Expert (9-10)	Avançat (7-8)	Principiant (5-6)	Novell (0-4)	Observ.
Guió	El text està ben redactat, està cohesionat i és coherent i la informació és correcta i ben desenvolupada.	El text està redactat de forma adequada i la informació està desenvolupada de forma esquemàtica.	El text presenta algunes incongruències però en general s'entén.	El text és incoherent i té informació incorrecta.	
Temàtica	El tema escollit està molt relacionat amb els continguts de classe	El tema escollit està relacionat amb algun contingut de classe	El tema està una mica relacionat amb algun contingut de classe i dona alguna informació.	El temà està poc o gens relacionat amb continguts adients.	
Interpretació	El company/a interpreta el personatge, entona el text i es fica completament en el paper.	Interpretava el personatge i entona el text de forma adequada.	Té dificultats per entonar el text de forma adequada però en general s'entén.	La veu s'entén poc o gens i/o el company llegeix el text sense entonar-lo. No dona mostres d'interpretació.	
Eines visuals i atrezzo	Utilitza imatges, sons, disfressa i fons adequats al contingut.	Utilitza imatges i algun so o disfressa adequats al contingut.	Utilitza algun element visual relativament lligat al contingut.	No utilitza elements visuals o no estan lligats amb el contingut.	

D o m i n i d'etiquetes i a l t r e s possibilitats interacció de l'app TikTok.	Empra més de dues etiquetes (<i>hashtags</i>) adequadament i interactua amb altres tiktokers.	Empra més de dues etiquetes (<i>hashtags</i>) i altres recursos.	Empra una etiqueta (<i>hashtag</i>).	No empra etiquetes o ho fa de forma inadequada.	
--	--	---	---	--	--

Aquesta graella de coavaluació és orientativa. Es poden afegir altres indicadors o afirmacions relacionats amb l'execució del treball en grup o altres aspectes que es creguin necessaris o adients, depenent del cicle educatiu i de les tasques assignades.

3.6 Recursos necessaris i entitats col·laboradores

Els recursos necessaris es poden dividir entre humans i materials. A continuació, s'enumeren els recursos ideals per a desenvolupar el projecte de forma transversal a diverses assignatures de forma òptima.

No obstant això, alguns podrien ser imprescindibles si es decideix dur a terme el projecte a menor escala i adaptar-lo a una única assignatura o, fins i tot, per una prova durant un únic trimestre.

Recursos humans

- Professor de TIC, Plàstica i arts visuals i/o Tecnologia (depenent del curs). Encarregat de l'activitat de postproducció del vídeo.
- Professora de Ciències Socials. Encarregada de l'elecció de la temàtica i de la revisió dels continguts (veracitat, rigor, etc.).
- Professora de Català. Encarregada de la redacció del discurs. També impartirà les tècniques d'oralitat.
- Historiadors locals, als quals poder fer consultes, i és adient per la temàtica escollida.
- Orientador/a educativa del centre, encarregada de donar pautes sobre
- Coordinadora pedagògica, encarregada de coordinar les tasques entre el professorat.

Recursos materials

- Connexió a Internet.
- Telèfon mòbil, tablet o cromebook.
- Aplicació de TikTok.

Institucions i/o entitats col·laboradores

Es suggereix contactar amb les següents entitats per a complementar la informació a la qual té accés l'alumnat.

- Arxiu Municipal.
- Arxiu Diocesà.
- Biblioteca Municipal.
- Museu Municipal i/o altres institucions museístiques, ja siguin públiques o privades.
- Ajuntament i/o altres institucions municipals, insulars o autonòmiques relacionades.

3.7 Accions de projecció i difusió previstes

Per una banda, durant el procés d'execució del projecte es preveu:

- 1- Pujada progressiva dels vídeos a TikTok un cop s'hagin revisat per part dels docents i el mateix alumnat consideri que el resultat és satisfactori.
- 2- Revisió dels comentaris que puguin deixar altres tiktokers i/o alumnat de l'institut.

Per altra banda, al final del projecte, realització de:

- 3- Presentació d'un resum del projecte amb els vídeos seleccionats per part de l'alumnat que inclourà també preses falses, fotografies i material divers utilitzat per a preparar els tiktoks.
- 4- Pujada del resum del projecte a la web del centre educatiu i/o xarxes socials educatives d'accés restringit, de manera que només hi tingui accés l'alumnat i professorat de l'institut.

4. Seguiment i avaluació del projecte

4.1. Temporització del seguiment

El projecte es durà a terme en el tercer trimestre, donat que és quan ja s'ha treballat la major part del temari d'Història i, per tant, els alumnes compten ja amb prou coneixements sobre la matèria com per dur-lo a terme.

- Sessió 1 - Història. Explicació del projecte i formació de grups de treball. Introducció dels possibles temes a tractar a partir d'un llistat d'opcions suggerides (poden ser uns altres si l'alumnat en justifica l'interès).
- Sessió 2 - Català. Treball de tècniques de guió i *storyboard*.
- Sessió 3 - Tecnologia o plàstica (depenent del curs). Introducció al TikTok.
- Sessió 4. Història. Elecció del tema pel TikTok i inici de la recerca en petit grup.
- Sessió 5. Història. Visita als arxius, a la biblioteca municipal i a altres institucions d'interès per a facilitar la recerca.
- Sessió 6. Català. Redacció del guió i guió gràfic.
- Sessió 7. TIC. Tècniques de so i de llum per vídeo.
- Sessió 8. Català. Tècniques d'expressió oral i assaig del vídeo.
- Sessió 9. Història. Gravació del vídeo.
- Sessió 10. Història. Gravació del vídeo.
- Sessió 11. TIC. Edició del vídeo.
- Sessió 12. TIC. Edició del vídeo.
- Sessió 13. Història, TIC i Català. Presentació del vídeo i coavaluació del resultat anàlisi (segons les diverses perspectives d'allò treballat en cada assignatura).
- Sessió 14. Presentació dels vídeos en públic.
- Sessió 15. Revisió del professorat implicat de l'execució del projecte i plantejament de millores i adaptacions pel curs següent.

4.2. Altres propostes

Per a l'avaluació del projecte es proposa l'autoavaluació dins el grup, per revisar sobretot allò que té a veure amb les capacitats organitzatives i de funcionament del treball, tant autònom com en equip; pel que fa al resultat final, és a dir, el vídeo, es planteja la coavaluació com a eina. El contingut creat (vídeo de TikTok) va dirigit als mateixos joves, ja que es concep com una forma de divulgar la història que ha de ser divertida i assequible, a més de proporcionar informació veraç i útil que els ajudi a adquirir coneixements sobre aquesta matèria. D'aquesta manera, es creu que el més adient és que siguin ells mateixos els que avaluïn si les creacions dels seus companys i companyes compleixen aquests objectius.

També es pot plantejar, en una segona o tercera fase del projecte, introduir l'ús de Youtube i Instagram per a crear continguts de la matèria d'Història o d'altres que es creguin convenients per part del Claustre o del professorat implicat en el projecte.

5. Activitat pilot: experiència amb un grup real

5.1 Dades del grup i contextualització

Gràcies a les pràctiques del Màster de Formació del Professorat (UIB, 2020-2021) vaig poder realitzar una prova pilot de l'activitat didàctica en TikTok en un grup de secundària de l'IES J. M. Quadrado.

Característiques del centre

Aquest centre és de referència i es troba al centre urbà de la ciutat, amb diverses línies d'estudis secundaris. Com s'explica en el Projecte Educatiu de Centre, aquest institut es troba al carrer Mallorca de Ciutadella de Menorca, concretament al nombre 65 i es va fundar oficialment en 1953 amb el nom de "Centro de Enseñanza Media y Profesional de Ciudadela". Ha estat, per tant, el primer centre públic d'ensenyament secundari de la ciutat i segueix sent un dels centres de referència, que, tot i haver-se edificat en 1964, s'ha adaptat a les necessitats de la població amb diverses ampliacions i millores.

En l'última modificació del Pla Educatiu de Centre, al curs 2012-2013, el nombre d'alumnes totals era de 594. La majoria d'ells d'Educació Secundària Obligatòria (ESO). A l'IES Josep Maria Quadrado hi conviuen alumnes d'Educació Secundària Obligatòria (ESO), amb línies de PMAR i PRAQ a partir de 3r i 4t d'ESO, alumnes dels batxillerats d'Humanitats i Ciències Socials, Ciències i Tecnologia i d'Arts Escèniques, i alumnes de formació professional. Pel que fa a aquests últims, l'oferta educativa té a veure amb la família professional d'Instal·lació i Manteniment (FPB, CF de Grau Mitjà i CF de Grau Superior).

A més a més, al centre també hi ha Unitats Educatives Específiques a Centres Ordinaris, conegudes com aules UEECO, que responen a les necessitats educatives educatives especials d'alguns alumnes que no poden ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat de l'aula ordinària.

Pel que fa al perfil de l'alumnat, la majoria té nacionalitat espanyola (87,6%), i més concretament la majoria va néixer a Menorca (81%) i la seva llengua materna és el català (84%). Per sexes, a ESO la proporció es troba equilibrada, però al batxillerat es tendeix cap a la feminització (66% d'al·lotes), mentre que els cicles formatius són cent per cent masculins.

L'alumnat estranger és més elevat a l'ESO i es troba en una proporció similar a la població estrangera a Menorca. Per orígens, predomina l'alumnat que procedeix de Llatinoamèrica (56,3%), seguit d'europaus (18,3%) i magribins (7%).

Tot i això, la relentització dels fluxes migratoris dels últims anys han fet que baixàs l'arribada d'alumnat nouvingut d'altres països. La majoria d'ells han cursat parcialment o totalment l'ensenyament primari ja a Menorca i en català, de manera que no es solen detectar casos greus d'inadaptació lingüísticocultural.

Per últim, destacar que la major part de l'alumnat resideix al municipi de Ciutadella i els que acudeixen al centre des d'altres poblacions ho fan per cursar ensenyaments postobligatoris, especialment el batxillerat d'arts escèniques, música i dansa, ja que només s'ofereix a l'IES J. M. Quadrado.

Dades del grup

Donat que no se'm va adjudicar cap grup-aula dels cicles pels quals proposem aquesta activitat, sinó dels primers dos cursos d'ESO i de 2n de batxillerat, vaig optar per adaptar-la a 2n d'ESO. Concretament, el 2n d'ESO B, un grup bastant heterogeni i format per 21 alumnes. 5 d'ells rebien el material amb adaptacions no significatives i a un altre se li feien adaptacions curriculars individualitzades.

Pel que fa a l'assignatura en la qual es va dur a terme l'activitat, era la de Geografia i Història (Ciències Socials). En aquell moment - abril de 2021 - l'alumnat estava treballant la Civilització Grega i com a docent en pràctiques em vaig encarregar d'explicar la unitat didàctica d'Art i Cultura en l'Antiga Grècia. Mentre amb el professor titular de l'assignatura havien treballat les polis gregues i l'imperi d'Alexandre el Gran, personalment em vaig encarregar dels apartats relacionats amb mitologia, art, ciència, filosofia i teatre.

5.2 Activitat proposada i criteri d'avaluació

L'activitat proposada consistia a elaborar un vídeo, preferentment amb l'aplicació de TikTok, de màxim 1 minut, sobre la mitologia grega. Se'ls va donar a escollir entre tres opcions: interpretar una deïtat o altre personatge mitològic, explicar un mite o explicar una curiositat sobre la mitologia grega.

A causa de la situació extraordinària derivada del COVID-19, l'activitat es va plantejar de forma individual i no com a treball col·laboratiu, com es planteja idealment. Això va fer que els criteris d'avaluació s'adaptessin a aquestes noves circumstàncies.

En concret, els **criteris d'avaluació** utilitzats estaven relacionats amb:

- La preparació del text: adequació, cohesió, coherència i correcció del text; la relació del tema proposat amb els continguts d'història, preferiblement ja impartits a l'assignatura o que els complementin.

- La producció del vídeo: Ús de tècniques d'expressió oral per difondre el discurs; adequació del guió a les necessitats de la gravació.
- La postproducció del vídeo: creativitat en l'edició del vídeo, ús d'etiquetes (*hashtags*) de l'app relacionats amb la història (opcional, en cas d'haver-lo compartit a les xarxes socials).

Rúbrica d'avaluació

Indicador	Expert (9-10)	Avançat (7-8)	Principiant (5-6)	Novell (0-4)	Observ.
Adequació, cohesió i coherència del text					
Relació del tema proposat amb els continguts proposats					
Ús de tècniques d'expressió oral per difondre el discurs					
Adequació del guió a les necessitats de la gravació (temps i nivell d'intel·ligibilitat del que es diu).					
creativitat en l'edició del vídeo					
extra: ús d'etiquetes (hashtags) de l'app relacionats amb la història					

Aquesta rúbrica, com es pot veure, és similar a la plantejada anteriorment, però es rebaixa l'exigència i s'adapta a l'heteroavaluació, per a les circumstàncies de pandèmia esmentades anteriorment.

5.3 Recursos

Recursos humans

-Professora en pràctiques de l'especialitat de Geografia i Història.

-Professor titular de l'assignatura, de l'especialitat de Geografia i Història.

Recursos materials

- Telèfon mòbil, tauleta, Chromebook o altre dispositiu (propietat de cada alumne/a).
- Aplicació de TikTok
- Connexió a internet
- Auriculars
- Bolígraf i llibreta
- Roba o altres elements materials per disfressar-se i/o maquillar-se (opcional)

5.4 Execució de l'activitat

5.4.1 Presentació de l'activitat al grup

Com es pot veure en la presentació de la unitat adjuntada en l'apartat d'annexes, l'activitat es va proposar com un exercici de creativitat i intepretació teatral al voltant de la mitologia grega. En concret, se'ls van donar les següents indicacions:

“Proposta d'activitat: Mitologia grega a TikTok”

Tens diverses opcions:

- 1) **Caracteritza un déu o deessa grega.** Presenta't: digues el teu nom i de qui ets fill/a; explica quin és el teu element o animal (també pots utilitzar alguna disfressa) o explicar alguna curiositat sobre el teu personatge.
- 2) **Conta un mite.** Què ha de contenir el vídeo? Presenta els personatges implicats i la situació inicial (plantejament), explica els fets (nus) i com acaba el mite (desenllaç).

- 3) **Explica una curiositat sobre la mitologia grega.** Crida l'atenció del públic amb una curiositat, explica-la amb profunditat i digues si ha tingut conseqüències o si es pot lligar amb algun fet posterior o anterior (personatge d'una altra mitologia, etc.)”.

A més d'això, se'ls van mostrar alguns exemples de vídeos de TikTok per inspirar-se i alguns **consells** per a dur a terme el vídeo:

- 1) Escriu un breu guió. És important saber què vols dir i com. Per això primer selecciona les idees bàsiques i l'estructura del teu discurs i després escriu-lo.
- 2) Selecciona la vestimenta. La imatge ajuda a crear el personatge, així com allò que apareix de fons o el so que utilitzis. Escull bé què et posaràs i si et maquillaràs o afegiràs alguna cosa a l'escenari.
- 3) Escull un lloc on gravar. Millor si no hi ha altres persones ni sons que et puguin destorbar.
- 4) Assaja i grava. Abans de passar a l'acció, practica el guió tantes vegades com et faci falta per sentir-te còmode. Si has de repetir el vídeo, no et preocupis. Pren-te el teu temps.
- 5) Edita el vídeo. Afegeix imatges de fons, sons, etc., i el que et vingui de gust.
- 6) Comparteix-lo. No cal que el pengis a TikTok o a Youtube, però sí que el facis arribar a la resta del grup (opcional).

5.4.2 Desenvolupament de l'activitat

L'activitat es va plantejar en dues parts:

- **Decisió del personatge mitològic i escriptura del guió** (una sessió). Aquesta part es va dur a terme en la segona part de la segona sessió de la unitat didàctica.
- **Gravació i edició del vídeo** (treball autònom). Aquesta part la van realitzar de forma individual a casa, encara que van tenir el meu suport com a docent durant les setmanes prèvies a l'entrega de l'activitat. D'aquesta manera, es van anar fent recordatoris de l'entrega dels vídeos i vaig anar donant algunes pautes extres i idees, a més de resoldre alguns dubtes que anaven sorgint a l'alumnat durant el treball a casa.

5.4.3 Entrega dels vídeos

El lliurament del treball final es va realitzar o bé a través de la plataforma classroom o bé a través del correu electrònic. En concret, se'ls van donar les indicacions en l'espai de Classroom sobre la data d'entrega i com penjar el material.

Tot i així algun alumne va tenir problemes per enviar el material audiovisual, de manera que, com a excepció, es va admetre que el presentàs amb el seu ordinador en hora de pati.

5.5. Anàlisi dels resultats obtinguts

La qualitat del treball, així com la precisió pel que fa a l'adequació de les instruccions i la data d'entrega, va diferir molt entre l'alumnat, cosa que no és d'estranyar donat que es tracta d'un grup molt heterogeni, com ja hem dit inicialment.

La major part del grup va dur a terme, com a mínim, l'escriptura del guió i més de la meitat va gravar el vídeo amb resultats acceptables, complint el mínim dels paràmetres establerts. Tot i això, al voltant d'una tercera part de l'alumnat no va enviar la tasca (8 de 21). Això no és sorprenent en aquest grup - com a mínim 4 alumnes no van entregar la resta d'activitats plantejades -, encara que sí que es va trobar a faltar el treball d'alguns alumnes que mostraven grans dots comunicatius a l'aula i il·lusió pel vídeo, però que després no van dur a terme la tasca. Un d'ells es va excusar posteriorment i va dir no haver-la pogut realitzar per circumstàncies emocionals difícils en aquelles setmanes.

Pel que fa a la qualitat dels vídeos, bona part dels alumnes van caracteritzar el seu personatge amb algun element visual o van utilitzar alguns elements de l'eina de TikTok i van aprendre's el guió, de manera que, com se'ls havia dit a classe, l'interpretassin ficant-se dins el personatge. Per una banda, alguns van mostrar algunes dificultats o manca d'interès per fer això últim i/o dificultats per a manejar TikTok.

Per altra banda, una minoria va demostrar una gran imaginació i un gran domini de l'eina, utilitzant fons o imatges que l'app els posava al seu abast. I tot i que alguns no van poder gravar el vídeo amb aquesta aplicació (no comptaven amb telèfon mòbil intel·ligent o no sabien com funciona l'app) van realitzar una bona edició del vídeo posteriorment, afegint imatges i sons.

Voldríem fer notar també que segurament no tot l'alumnat va tenir les mateixes oportunitats per a gravar el vídeo, ja que, com hem dit, els coneixements previs que tenien de l'app eren nuls o molt bàsics. Així, havent de gravar i editar el vídeo a casa, no tot l'alumnat va poder comptar amb suport d'altres persones (pares, mares, germans

grans...), que els donassin un cop de mà tant per gravar el vídeo com per afegir efectes de postproducció.

5.6 Propostes de millora

La proposta de la qual partia aquest treball era relativament ambiciosa i no es podia esperar que es desenvolupàs per complet amb una prova pilot com la duta a terme en una estada de pràctiques amb una sola activitat. De totes maneres, basant-me en els resultats obtinguts en aquesta prova pilot, voldríem fer algunes recomanacions per a dur a terme activitats similars en el futur.

Per a una altra ocasió, creiem e seria convenient estendre's més en la realització d'aquest tipus d'activitat. Com hem vist, molts alumnes no tenien els coneixements previs necessaris de l'eina proposada. Això va fer augmentar la dificultat de l'activitat i no tan sols va influir en la qualitat del treball i la diferència entre els resultats dins el mateix grup.

A més, pel que fa al sistema de seguiment de l'activitat i avaluació, inicialment es tenia la intenció de dedicar una sessió de la unitat didàctica a visualitzar a l'aula els vídeos i aplicar el sistema de coavaluació, però finalment amb el professor titular de l'assignatura es va decidir no fer-ho per la manca de temps disponible i es va dur a terme una heteroavaluació tradicional.

Per tant, en cas de tornar a executar activitats similars, per una banda, descartaríem realitzar-les amb alumnes de 2n d'ESO o nivells inferiors, a no ser que es dugui a terme a classe o utilitzant un altre format.

Per altra banda, proposaríem concedir més temps per a treballar l'activitat dins l'aula i no com a treball individual, sinó col·laboratiu, de manera que així s'asseguri la igualtat d'oportunitats i l'optimització de l'activitat. En concret, creiem que en el futur s'hauria d'afegir:

- Ampliar el temps d'explicació del funcionament de l'aplicació de TikTok. Si és possible, dedicar tota una sessió a investigar l'app a l'aula, primer en gran grup i després en petit grup o de forma autònoma, per així garantir que tot l'alumnat comprèn el que és bàsic de l'app.
- Com a mínim, una sessió d'edició del vídeo.
- Com a mínim, una sessió per a visualitzar el contingut a l'aula i realitzar la coavaluació dels companys i companyes.

6. Conclusió

Les adolescents d'avui estan molt avesades a utilitzar telèfons intel·ligents i a connectar-se assíduament a xarxes socials digitals com Instagram o TikTok, com revelen els estudis comentats en els apartats introductoris d'aquest treball. Així i tot, el seu ús dins l'aula se'ls fa quelcom estrany i més quan es tracta d'enllaçar continguts acadèmics amb activitats de tipus lúdic, que impliquen una certa creativitat i maneig de les eines tecnològiques, com es planteja en la proposta de Historik.

Per això mateix podem afirmar que si l'accés a les TIC i, especialment, a les xarxes socials en la vida diària de l'alumnat està normalitzada i és generalitzada fora del centre educatiu, el seu ús com a eina pedagògica segueix sent un repte pendent d'abordar com una innovació a mitjà termini.

La introducció de les xarxes a través d'activitats dinàmiques per generar continguts relacionats amb les matèries, especialment les que tendeixen a les classes magistrals, com pot ser Història, pot ser una via, per una banda, per motivar a l'alumnat, i per altra per fomentar entre el jovent un ús de les xarxes socials diferent, més responsable i enriquidor, que passi per productes culturals de major qualitat i contingut.

No es tracta de quelcom fàcil, com hem pogut comprovar en la prova pilot, però sí un camí que es pot emprendre amb motivació i coordinació per part del professorat. Amb constància, els treballs col·laboratius, per projectes, i de caràcter digital poden donar fruits si es treballa a anys vista i fomentar així l'educació no només basant-se en el que estableix el currículum, sinó també en la realitat dels joves del segle XXI.

7. Referències bibliogràfiques

AMAR, D. A. (26 d'octubre de 2020). "Docentes en TikTok: una nueva forma de reinventar la enseñanza". *Educación 3.0* (en línia: <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/cuentas-educativas-tiktok/>)

DIRECCIÓ GENERAL DE PLANIFICACIÓ, ORDENACIÓ I CENTRES, CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I UNIVERSITAT, CAIB (2020), *Currículum de Geografia i Història (ESO)*, Palma, Illes Balears. (En línia: <http://www.caib.es/sites/curriculums/f/330344>)

DIRECCIÓ GENERAL DE PLANIFICACIÓ, ORDENACIÓ I CENTRES, CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I UNIVERSITAT, CAIB (2020), *Currículum d'Història del món contemporani (Batxillerat)*, Palma, Illes Balears. (en línia: <https://intranet.caib.es/sites/curriculums/f/330437>)

GIL, F. G., (25 de novembre de 2019). "TikTok también es educativo: miles de jóvenes crean videos de 15 segundos para representar eventos históricos"
eldiario.es (en línia: https://www.eldiario.es/tecnologia/tik-tok-educativo-representar-historicos_1_1233465.html)

GÓMEZ, N. (10 de novembre de 2020). "¿Puede ser TikTok una herramienta educativa?"
El español. (en línia: https://www.elespanol.com/curiosidades/tiktok/tiktok-herramienta-redes-sociales-educativa-jovenes-adolescentes/533697520_0.amp.html)

IES J.M. QUADRADO, *Projecte educatiu de Centre IES Josep Maria Quadrado*, Ciutadella de Menorca, 2020. (en línia: http://www.iesjmquadrado.cat/images/imatges/Centre/Pec_JMQ_2013.pdf)

LURI, G. (2020). "La escuela no es un parque de atracciones. Una defensa del conocimiento poderoso". Editorial Ariel.

MGS Seguros (24 d'octubre de 2018). "Las redes sociales más utilizadas según la edad".
Tu blog tecnológico (en línia: <http://tublogtecnologico.com/las-redes-sociales-mas-utilizadas-segun-la-edad/>)

PÉREZ ALCALÁ, M. I altres (maig de 2015); "Redes sociales en Educación y propuestas metodológicas para su estudio" *Ciencia, Docencia y Tecnología*, vol. 26, núm. 50, maig, 2015, pp. 188-206 Universidad Nacional de Entre Ríos; Concepción del Uruguay, Argentina. (en línia: <https://www.redalyc.org/pdf/145/14538571008.pdf>)

PINYA I SALOMÓ, C., I ALTRES (2016); *Xarxes Socials als centres? Experiències a les aules*. Institut de Ciències de l'Educació, UAB. (en línia: https://www.uab.cat/doc/Xarxes_Socials_Centres)

STRAPIEGEL, L. (18 de Novembre de 2019); "Teens are getting historical on TikTok and it's both fun and educational" *Buzzfeed* (en línia: <https://www.buzzfeednews.com/article/laurenstrapagiel/tiktok-history-teens>).

8. Bibliografia i webgrafia

APSYS (30 d'octubre de 2017). Xarxes socials a l'adolescència, ¿a favor o en contra?. *Apsis.es* (en línia: <https://apsis.es/ca/redes-sociales-en-la-adolescencia-a-favor-o-en-contra/>)

BECERRA-CHAUCA N., TAYPE-RONDAN A. (2020). "TikTok: ¿una nueva herramienta educativa para combatir la COVID-19?" *Acta Med Peru*. 2020;37(2). (En línia: <https://doi.org/10.35663/amp.2020.372.998>).

CASTAÑEDA, L.; GUTIÉRREZ, I., MAD Eduforma (2010). "*Aprendizaje con Redes Sociales. Tejidos educativos en los nuevos entornos*".

DIRECCIÓ GENERAL DE PLANIFICACIÓ, ORDENACIÓ I CENTRES, CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I UNIVERSITAT, CAIB, 2020. *Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears* (Versió consolidada). Publicat a BOIB núm. 73, de 16 de maig de 2015. (en línia: <http://www.caib.es/sites/curriculums/f/330313>).

GÓMEZ, N. (10 de novembre de 2020). "¿Puede ser TikTok una herramienta educativa?" *El español*. (en línia: https://www.elespanol.com/curiosidades/tiktok/tiktok-herramienta-redes-sociales-educativa-jovenes-adolescentes/533697520_0.amp.html)

GARCÍA-RUÍZ, R. I PÉREZ-ESCODAA (2019). “Empoderar a la ciudadanía mediante la educación en medios digitales”. *Hamuf ay*, 6(2), 7-23.
(en línea: <http://dx.doi.org/10.21503/hamu.v6i2.1771>)

GREENSPAN, R.E. (8 de noviembre de 2019). “Teens Are Going Viral With Theatrical History Lessons on TikTok. These History Educators Are Thrilled”. *Time* (en línea: <https://time.com/5721116/teen-tik-tok-history-lessons-videos/>)

GONZÁLEZ-FERNÁNDEZ, N., SALCINES-TALLEDO, I. (2019). “ConoCimiento y ComuniCaCión de las familias españolas ante los smartphome y tablet”. *Revista de Educación*, 390. Octubre-Diciembre 2020, pp. 79-102

LORENZO, G. (2020). “Las redes sociales como herramienta educativa a través de la producción científica”. *Revista General De Información Y Documentación*, 30(1), 243-260.
(en línea: <https://doi.org/10.5209/rgid.70069>)

MAGAÑA, K. G., I ALTRES (18 de Juny de 2020). “Tik Tok como agente socializador de contenido e innovación creativa”. *I.C. Investig@cción* núm. 18.

MAQUEDA, E. I ALTRES (2019). “*Tiktok como herramienta innovadora en el aula. Aplicaciones en el área de Lengua y Literatura*”. Congreso Internacional de Innovación docente e Investigación en educación superior, Madrid.

NAGAMINI, E. I AGUADED, I. (2018). “La Educomunicación en el contexto de las nuevas dinámicas discursivas mediáticas” [Editorial]. *Revista Mediterránea de Comunicación/ Mediterranean Journal of Communication*, 9(2), 119-121. (en línea: <https://www.doi.org/10.14198/MEDCOM2018.9.2.27>)

TIKTOK (2021) <https://www.tiktok.com/es/>

SUBDIRECCIÓ GENERAL D'INNOVACIÓ, FORMACIÓ I ORIENTACIÓ. SERVEI D'ORIENTACIÓ I SERVEIS EDUCATIUS (2017). *Programa: Apadrinem el nostre patrimoni. Document de descripció del Projecte de Centre*.

9. Annexes. Material de suport utilitzat en l'activitat pilot

Extractes de la presentació de la UD Art i Cultura a l'Antiga Grècia (2n d'ESO B).

Alguns consells...

- 5 **Edita el vídeo**
Afegeix imatges de fons, sons, etc., el que et vingui de gust

- 6 **Comparteix-lo**
No cal que el pengis a Tik Tok o Youtube, però sí amb la resta del grup.

EL MÉS IMPORTANT!!!

DEIXA LA VERGONYA FORA DE PLA.

Proposta d'activitat: mitologia grega a Tik Tok

Caracteritza un déu o deessa

Com em puc presentar?

-Dir el teu nom i de qui és fill/a el déu, deessa, heroi...

-Explica quin és el teu element o animal (còdon, fèlpe, etc.)

També pots utilitzar alguna disfressa (coronelles, elmetres, etc.) o explicar alguna curiositat sobre tu

Conta un mite

Que ha de contenir el vídeo?

-Presentació dels personatges implicats i la situació inicial (plantejament)

-Explicació dels fets (nuec)

-Explicació de les conseqüències (desenllaç)

Explica una curiositat sobre la mitologia grega

-Cridar l'atenció del públic amb una curiósitat

-Explicar-la amb profunditat

Dir si ha tingut conseqüències o si es pot ligar amb algun fet posterior o anterior (personatges d'una altra mitologia, etc.)

mitologia grega a Tik Tok: exemples

Caracteritza un déu o deessa

<https://www.tiktok.com/@michela716012>
U0/510025/518031
langmes&s_copied_from_webapp=1&sender_device=pc&sender_web_id=606010054129641482118

Explica un mite

https://www.tiktok.com/@mitologia_grega/video/6028860470026103429
langmes&s_copied_from_webapp=1

Alguns consells...

1

Escriu un breu guió

És important saber què vols dir i com ho vols dir. Per això, primer selecciona les idees bàsiques i l'estructura del teu discurs. Després escriu

2

Selecciona la vestimenta

La imatge ajuda a crear el personatge, així com allò que apareix de fons o el so. Escull bé què et posaràs i si et maquillaràs o afegiràs alguna cosa a l'escenari.

3

Escull un lloc on gravar

Millor si no hi ha altres persones ni sons que puguin disturbar-te.

4

Assaja i grava

Abans de passar a l'acció, practica el guió tantes vegades com et faci falta per sentir-te còmode i dins el personatge. Si has de repetir el vídeo, no et preocupis!